

Стефан Вачков

Йордан Йорданов • Любомир Георгиев • Данчо Петров • Стоян Киров
Христина Благойчева • Димитър Рафаилов • Людмил Найденов
Александрина Панчева • Недялко Вълканов • Мирослава Махлебашиева

ФИНАНСОВАТА НАУКА – МЕЖДУ ДОГМИТЕ И РЕЛНОСТТА

2016

Издаелство “Наука и икономика“
Икономически университет - Варна

Тази книга или части от нея не могат да бъдат размножавани, разпространявани по електронен път и копирани без писменото разрешение на издателя.

© Стефан Минчев Вачков, Йордан Василев Йорданов, Любомир Борисов Георгиев, Данчо Христов Петров, Стоян Димов Киров, Христина Вилхелм Благойчева, Димитър Живков Рафаилов, Людмил Василев Найденов, Александрина Димитрова Панчева, Недялко Вълканов Вълканов, Мирослава Иванова Махлебашиева, автори, 2016.

© Издателство „Наука и икономика”, 2016.

ISBN 978-954-21-0902-0

Съдържание

проф. д-р Стефан Вачков

Дигитализацията на банкирането – реалност без алтернатива	13
Въведение	13
1. Дигиталният афинитет на банките	14
1.1. Място на дигитализацията сред иновационните приоритети	14
1.2. Подходи за типологизиране на дигиталната зрялост	22
2. Дизайнът на дигиталната промяна	27
2.1. “Digital“ – различният контекст на банкирането	27
2.2. Необходимост от нова култура	39
3. За философията на клиентското центриране	46
3.1. Значение на информационната база	46
3.2. Иновации в управлението на връзките с клиентите	52
3.3. Нарастващи изисквания към Relationship мениджърите	67
4. В плен на новата нормалност	71
4.1. По орбитата на омниканалното пътуване.....	71
4.2. Преход към дигитални екосистеми.....	75
4.3. С поглед към Banking 4.0	80
Заключение	90
Използвана литература	91

доц. д-р Йордан Йорданов

Пазарът на корпоративни облигации в България – mal практики и ex-post статус	108
Въведение	108
1. Контури на облигационния пазар в България	109
1.1. Емитенти, новоемитиран дълг и доходност.....	109
1.2. Описание на ключови елементи от проспектите на емитентите	112
2. Ex-post статус и mal практики на пазара на корпоративни облигации	119
2.1. Реструктурирани емисии.....	120
2.2. Реструктурирани погасени емисии	131
2.3. Дефолтирали емисии.....	138

Заклучение	147
Използвана литература	154

доц. д-р Любомир Георгиев

„Финансиализация”, „свръхбанкиране” и реформата в европейската регулаторна архитектура	157
---	------------

Въведение	157
-----------------	-----

1. Финансиализацията на икономиката и промените в банковата индустрия	158
--	------------

1.1. Явлението „финансиализация”	158
--	-----

1.2. Секюритизация, банкови бизнес модели и финансова стабилност	166
---	-----

2. Проблемът „свръхбанкиране” и регулаторната реформа в европейския финансов сектор	176
--	------------

2.1. Структурата на европейската финансова система	176
--	-----

2.2. Проблемът „свръхбанкиране”	180
---------------------------------------	-----

2.3. Структурната реформа – опция за ограничаване на „свръхбанкирането” в Европейския съюз	183
---	-----

Заклучение	187
------------------	-----

Използвана литература	188
-----------------------------	-----

доц. д-р Данчо Петров

Глобалните синдикирани заеми в пъзела от митове и реалности	191
--	------------

Въведение	191
-----------------	-----

1. Еволюция и организационна специфика на синдикираните заеми	192
--	------------

1.1. Генезисът и еволюцията на синдикираните заеми	192
--	-----

1.2. Композиране на банковия синдикат	193
---	-----

1.3. Договаряне на мандатния контракт – тезата на заемателите и антитезата на банките	195
--	-----

1.4. Ползите от синдикираното кредитиране	198
---	-----

2. Ценообразуване на синдикираните заеми	201
---	------------

2.1. Базов формат	201
-------------------------	-----

2.2. Ценообразуване по време на криза: синдикираните заеми като канал за разпространение на „заразата“ – мит или реалност	204
--	-----

3. Глобалният пазар на синдикирани заеми	209
3.1. Обща характеристика	209
3.2. Посткризисно развитие на пазара на синдикирани заеми – регионален и секторен профил.....	212
Заклучение	219
Използвана литература	221

доц. д-р Стоян Киров

Поведенческото застраховане – новата „Енигма“ на застрахователната наука	224
---	-----

Въведение	224
-----------------	-----

1. Теорията на перспективите срещу теорията на полезността в застрахователната наука	225
---	-----

1.1. Компрометираната рационалност на традиционната застрахователна теория....	225
--	-----

1.2. Потребителските цели като драйвер на аномалните застрахователни решения	229
---	-----

1.3. Пригодност на поведенческите модели към застрахователната теория и практика.....	233
--	-----

2. От лабораторни към полеви изследвания на застрахователното поведение	236
--	-----

2.1. Таксономия на аномалиите в потреблението на застраховки.....	236
---	-----

2.2. Самоучастието в имуществените застраховки – неосъзнатата потребителска аномалия	240
---	-----

2.3. Когнитивно-поведенчески ракурс към някои застрахователни аномалии в България	244
--	-----

Заклучение	249
------------------	-----

Използвана литература	250
-----------------------------	-----

доц. д-р Христина Благойчева

Корпоративна социална отговорност и публичен сектор – конфликт или синергия	252
--	-----

Въведение	252
-----------------	-----

1. Дискусията относно корпоративната социална отговорност	253
--	-----

1.1. Преосмисляне на дебата между собствениците и заинтересованите страни	253
---	-----

1.2. Икономическа жизнеспособност и социален принос на корпоративната социална отговорност.....	259
--	-----

2. Силата на свободната воля	265
2.1. Провокацията на регулативните мерки	265
2.2. Подкрепа чрез информация	268
3. Променящата се роля на публичния сектор	272
3.1. Публичният сектор като партньор на бизнеса за постигане на общи цели	272
3.2. Възможна ли е еволюцията към държавна социална отговорност?	277
Заклучение	279
Използвана литература	280

доц. д-р **Димитър Рафаилов**

Финансовият луфт – пречка или стимул за представянето на българските компании?	286
Въведение	286
1. Финансовият луфт – развитие на концепцията за финансовите резерви	286
1.1. Дефиниране на финансовия луфт	286
1.2. Фактори за формирането на финансовия луфт	290
2. Теоретични концепции за влиянието на финансовия луфт върху представянето на фирмите	293
2.1. Позитивни ефекти.....	293
2.2. Негативни ефекти	296
2.3. Комбиниран ефект	297
2.4. Очаквани въздействия при българските компании	299
3. Емпиричен анализ на финансовия луфт на българските компании	300
3.1. Данни и променливи	300
3.2. Иконометрични модели.....	306
3.3. Резултати от анализа.....	308
Заклучение	315
Използвана литература	316

доц. д-р **Людмил Найденов**

За междурегионалната данъчна конкуренция без оптимизъм	319
Въведение	319
1. Понятие и детерминанти на междурегионалната данъчна конкуренция	320
1.1. Теоретични основи на междурегионалната данъчна конкуренция	320

1.2. Фактори на междурегионалната данъчна конкуренция	323
2. За междурегионалната данъчна конкуренция позитивно	330
2.1. Модел на Тибо – мобилност и ефективност	330
2.2. Хипотеза на Дж. Бюкенън и други аргументи	333
3. За междурегионалната данъчна конкуренция скептично	337
3.1. Модел на Тибо – за чистата теория скептично	338
3.2. Хипотеза на Бренън и Бюкенън – за Левиатан скептично.....	342
4. За междурегионалната данъчна конкуренция песимистично – принципни съображения и негативи на процеса.....	347
4.1. Публичен сектор и ефективност – мисията невъзможна?	347
4.2. Публичен сектор и ефективност – мисията нежелана	350
Заклучение	355
Използвана литература	356

гл. ас. д-р **Александрина Панчева**

Джендър детерминантата

в „уравнението“ на управленската ефективност .....

Въведение	361
1. Управленската (не)ефективност – късата памет на историята	362
1.1. От „Форд“ до наши дни	362
1.2. Провалът на елита в банките	366
1.3. Критерии за качество на управленския елит	369
2. Композиция в джендър перспектива	372
2.1. Защо не?.....	372
2.2. Джендър разнообразие за пърформанс – аргументи „за“ или „против“.....	374
3. Is this a man’s world?	379
3.1. За липсата на жените в управлението	379
3.2. Стъклената изолация в проекцията на джендър детерминантата.....	382
4. Твърдото законодателство и квотите на жените в управлението	386
4.1. Нормативът на джендър квотата	386
4.2. Джендър политики на банките в ЕС	390
Заклучение	393
Използвана литература	395

гл. ас. д-р Недялко Вълканов

Чрез compliance мениджмънт

към регулаторна ефективност във финансовия сектор 400

Въведение 400

1. Регулаторният провал 401

1.1. Безсилието на регулаторите 401

1.2. Бремето на операционните загуби 405

2. Следкризисното регулаторно преформатиране 408

2.1. Пренастройване на регулаторната инфраструктура 408

2.2. Концепцията „макропруденциално регулиране“ 412

2.3. Нов подход за рисково третиране 417

3. Инстанцията Compliance 420

3.1. Същност и базисни компетенции 420

3.2. Формулиране на compliance функцията 425

3.3. Бизнес етика и нормативно съответствие 427

**4. Compliance – между регулаторната принуда
и вътрешната самоинициатива** 430

4.1. Compliance като по-ефективната саморегулация 430

4.2. Интегритет с вътрешния контролен механизъм 433

4.3. Цената на compliance 437

Заклучение 441

Използвана литература 442

гл. ас. д-р Мирослава Махлебашиева

Климатичното хеджиране на газовите компании в България –

пазарна необходимост срещу административен етатизъм 446

Въведение 446

1. Климатичен риск и хеджиране в енергийния сектор 447

1.1. Същност и специфика на климатичния риск 447

1.2. Изследвания върху климатичния риск
и корпоративното хеджиране в енергийния сектор 451

**2. За потенциала на климатичното хеджиране
на българските газови компании** 455

2.1. Обща характеристика и тенденции в потреблението
на природен газ в България 455

2.2. Моделиране на потреблението на природен газ	457
2.3. Оценка на климатичния риск на газовите компании в България.....	463
3. Проблеми пред приложението на корпоративното хеджиране на климатичния риск в газовия сектор на България	467
3.1. Либерализация на европейските енергийни пазари.....	468
3.2. Пазарът на природен газ в България.....	470
Заключение	473
Използвана литература	476